

c/o Curt Malmenstedt
Uppsala Akademiförvaltning
Box 121
751 04 Uppsala
Tel 018-471 75 10
070-346 00 12

li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: li.jl@regeringskansliet.se

Remissvar SOU 2024:73 Juridiska personers förvärv av lantbruksegendom genom testamente

Jordbruksförvaltarna är en samarbetsorganisation för jordbruksförvaltningarna vid Uppsala stift, Stockholms stift, Strängnäs stift, Linköpings stift, Visby stift, Växjö stift, Lunds stift, Skara stift, Göteborgs stift, Lunds domkyrka, Stiftelsen Akademihemman vid Lunds universitet, Skogssällskapet, Skärgårdsstiftelsen och Uppsala Akademiförvaltning. Totalt förvaltar medlemmarna c:a 75.000 hektar jordbruksmark. All areal är utarrenderad på ett stort antal gårds- och sidoarrendeavtal.

Jordbruksförvaltarna har beretts möjlighet att inkomma med remissvar på rubricerad utredning, och får lämna följande synpunkter:

Medlemmarna tar då och då emot donationer av jordbruksfastigheter genom testamente.

Avsikten är i princip alltid att fastigheterna ska förvaltas och att avkastningen från de donerade fastigheterna ska stödja ändamål som donator har föreskrivit. I regel doneras fastigheterna med ett försäljningsförbud. I många fall har donator, förutom en vilja att stödja ett visst ändamål, en vilja att gården eller brukningsenheten ska bestå för överskådlig tid. För Uppsala Akademiförvaltning rör det sig om tre större donationer de senaste trettio åren. De tre donationerna utgör varsin stiftelse som ska ge avkastning till olika forskningsändamål. Det aktuella marknadsvärdet på dessa jord- och skogsfastigheter är c:a 175 Mkr. För Lunds universitet är bilden liknande. Där har man tagit emot tre rena donationer och två kombinerade donationer / köp under de senaste 15 åren. Svenska kyrkans församlingar och pastorat erhåller också donationer genom testamenten, där donators avsikt är att avkastningen från fastigheten ska stödja kyrkans verksamhet i respektive pastorat eller församling.

Den sammanlagda omfattningen av den donerade arealen är, relativt sett, liten. Enligt vår uppskattning understiger den en tiondels promille av den totala arealen jordbruks- och skogsmark i landet, sett över en tioårsperiod. Donationerna medför därmed i stort sett ingen påverkan på balansen mellan juridiska och fysiska personers ägande av jordbruksmark och skogsmark, men gör ofta en påtaglig skillnad för de allmännyttiga ändamål som donator vill stödja.

De överlåtelse via testamente som sker för dessa ändamål skiljer sig på många sätt från de överlåtelse som det föreslagna nya regelverket vill träffa.

Eftersom det är avkastningen från fastigheten som ska användas av destinatären så finns ett starkt incitament för förvaltaren att se till att marken brukas aktivt. Det finns alltså ingen risk för ett extensivt eller passivt brukande av marken i dessa fall.

Avsikten är inte heller att via dessa överlåtelse skapa en värdeökning av marken eller förbättringar av skattesituationen för fastighetsägarna. Eftersom fastigheterna inte kommer att avyttras så drar de inte heller någon nytta av möjligheter att slippa stämpelskatt vid en försäljning av fastigheten i bolagsform.

Vi ser att utredningen har uppmärksammat de skillnader som föreligger mellan de överlåtelse som de föreslagna förändringarna i regelverket tar sikte på, och de överlåtelse som sker för att stärka allmännyttiga, respektive välgörande ändamål. I utredningen anges att bestämmelsen om särskilda skäl ska kunna utgöra grund för förvärvstillstånd i sådana fall där det finns förutsättningar för mottagaren att fortsatt äga och bruka egendomen på ett sätt som stärker allmännyttiga respektive välgörande ändamål. Vi är positiva till detta, och ser gärna att den tillämpningen tydliggörs, antingen genom ett förtydligande i lagtexten, eller genom att lagstiftaren på annat sätt anvisar den tillämpningen.

För Jordbruksförvaltarna

Curt Malmenstedt

Ordförande